

به تک یاخته هیاتوزون Cerastes gasperetti اولین گزارش از الودگی افعی شاخدار ایرانی (محل گزارش استان ایلام)

دکتر محمود رشوادی

استادیار گروه انگل شناسی دانشکده پیرامپزشکی دانشگاه ایلام

مقدمه و هدف: هدف از این طرح شناسایی اشکال پیروپلاسموزی انگل های خونی به عنوان یکی از عوامل تهدید کننده افعی شاخدار ایرانی می باشد. این مطالعه در نوع خود اولین تحقیق در کشورمان میباشد که به صورت اختصاصی به مطالعه عوامل پیروپلاسموزی الوده کننده یک گونه افعی بومی کشورمان می پردازد. موقعیت و جایگاه این افعی در زنجیره غذایی در اکوسیستمهای متنوع استان ایلام نشان دهنده نقش و اهمیت بی همتای این خزنده می باشد. نظر به اهمیت این ذخیره ژنتیکی با ارزش در این مطالعه بر آن شدم که با بررسی و شناسایی عمل انگلی الوده کننده (تک یاخته ها خونی) قدمی در راه حفظ و حراست و نیز ایجاد مقدمه ای برای انجام تحقیقات علمی بیشتر بر روی این خزنده بردارم. این افعی که در سراسر استان خوزستان و نواحی جنوبی استان ایلام پراکنش دارد با دارا بودن طیفی از رنگهای شنی، زرد، خاکستری و قهوه ای امکان استتار بسیار مناسبی در تپه ماهورها و شنزارهای این بخش از کشورمان را دارا میباشد.

مواد و روش کار: در این تحقیق میدانی آزمایشگاهی ابتدا زیستگاه و پناهگاههای این خزنده با همکاری افراد محلی مورد شناسایی قرار گرفت.

به علت شبگرد بودن این خزنده نمونه برداری با رعایت اصول ایمنی و نیز پرهیز از آسیب دیدن نمونه ها به صورت شبانه صورت گرفت. روی هم رفته پنج نمونه شکار گردید. پس از اخذ مقدار اندکی نمونه خون وریدی از ورید میانی دم با استفاده از سرنگ آنسولین نمونه ها مجددا در طبیعت رها سازی شدند. از نمونه های خون گسترش های متعدد خونی تهیه و تثبیت خواهند شد سپس نمونه های تثبیت شده به آزمایشگاه انگل شناسی ارسال شد. نمونه ها در آزمایشگاه رنگ آمیزی و با استفاده از میکروسکوپ نوری مورد مطالعه قرار گرفتند. از کلیدهای تشخیصی و مشورت کارشناسان و محققان با تجربه در تشخیص نوع الودگی ها استفاده شد.

نتایج و بحث: در این مطالعه الودگی گلبولهای قرمز ۳ نمونه از ۵ نمونه افعی به تک یاخته هیاتوزون تشخیص و تایید گردید. گلبولهای درگیر علاوه بر از دست دادن فرم طبیعی به علت تغییر در وزن حجمی تمایل بسیار زیادی به حاشیه نشینی در گسترش های خونی تهیه شده از خود نشان دادند. تغییر فرم گلبولهای قرمز میتواند بر عملکرد این سلولهای حیاتی نیز اثرات منفی داشته باشد که مشخص نمودن این موضوع نیازمند تحقیق و مطالعه بیشتری است.

واژه های کلیدی: افعی شاخدار ایرانی، هیاتوزون و استان ایلام

وضعیت بیماری یون بر اساس ضایعات ماکروسکوپی و هیستوپاتولوژیکی در گوسفندان کشتار شده در نجف آباد

حسین نورانی^۱، مهدی سلیمی^۲، عبدالله مرادی پردنجانی^{۳*}

۱- گروه پاتوبیولوژی، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه شهرکرد؛ ۲- دانشجو، دانشکده دامپزشکی، دانشگاه شهرکرد

پست الکترونیکی نویسنده مسؤول: abdollahmoradipordanjani@yahoo.com

مقدمه و هدف: بیماری یون یا پاراتوبرکلوز نشخوارکنندگان اهلی و وحشی را درگیر می کند و در نشخوارکنندگان اهلی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. بیماری یون باعث خسارات اقتصادی زیادی در کشورهای مختلف دنیا و در تمامی استان های ایران می شود و از طرف دیگر چون همیشه باعث ایجاد بیماری کلینیکی نمی شود، وقوع بیماری و اهمیت اقتصادی دقیق آن مشخص نیست. هدف مطالعه حاضر بررسی وضعیت بیماری یون بر اساس ضایعات ماکروسکوپی و هیستوپاتولوژیکی در گوسفندان کشتار شده در نجف آباد می باشد.

مواد و روش کار: با مراجعه به کشتارگاه نجف آباد، تعداد ۴۰۲ راس گوسفند مورد مطالعه قرار گرفت. بعد از ذبح شدن حیوانات ابتدا زژنوم، ایلئوم، سیکوم، کولون و عقده های لنفاوی مزاتر به دقت مورد مطالعه ماکروسکوپی قرار گرفت و شواهد ابتلاء به بیماری یون شامل ضخیم شدن روده ها، چین دار شدن سطح مخاطی آنها، وجود طناب های برجسته در سطح سروزی روده ها و مزاتر، بزرگ شدن و ادماتوز بودن عقده های لنفاوی و وجود ضایعات کانونی یا منتشره در آنها مورد توجه قرار گرفت. از ضایعات روده و عقده های لنفاوی مزاتر گوسفندانی که در بررسی ماکروسکوپی به داشتن بیماری یون مشکوک بودند، جهت مطالعه میکروسکوپی نمونه برداری شد و اسلایدهای آسیب شناسی به روش متداول پاراتوبرکلوز و رنگ آمیزی هماتوکسیلین-ائوزین تهیه شدند.

نتایج و بحث: از ۴۰۲ راس گوسفندی که مورد مطالعه ماکروسکوپی قرار گرفتند، ۴ راس گوسفند (۱/۹۹۵٪) ضایعات گروس بیماری یون را داشتند که شامل ضخیم شدن روده ها، چین دار شدن سطح مخاطی آنها، بزرگ شدن عقده های لنفاوی مزاتر همراه با ضایعات کانونی سفید رنگ و ادماتوز بودن آنها بود. در بررسی میکروسکوپی در هیچ یک از مقاطع مطالعه شده ضایعات بیماری یون در گوسفند که با التهاب گرانولوماتوز به شکل لپروماتوس یا توبرکلوزید مشخص می شود، وجود نداشت و میزان زیادی سلول های آماسی به ویژه ائوزینوفیل ها و لنفوسیت ها نفوذ کرده بودند که می تواند در اثر الودگی های انگلی ایجاد شده باشد. بنابراین جهت تشخیص قطعی بیماری یون و تفریق آن با سایر عوامل بیماریزا اهمیت مشاهده ضایعات میکروسکوپی این بیماری تاکید می گردد.

واژه های کلیدی: آسیب شناسی، بیماری یون، پاراتوبرکلوز، گوسفند، نجف آباد